

Ілюстрована політична, просвітна і господарська часопись. Виходить що тижня в суботу.

Редагує: Д-р СТЕПАН БАРАН.

ПЕРЕДПЛАТА: В Австрії й Угорщині: річно 6 кор., півгічно 3 кор., чвертьрічно 1.50 кор. Поодиноке число коштує у Львові 10 сот., на провінції 12 сот.
За границею „Свобода" коштує на цілий рік: В Німеччині 6 марок; в Росії 3 рублі; в Америці 2 доляри.
Адреса Редакції і Адміністрації: „СВОБОДА", Львів, Ринок ч. 10., II. поверх.

Ч. 8. ЛЬВІВ, субота, дня 19 лютого 1916. Рік XX.

Чи буде нам ліпше?

Чи теперішна велика світова війна принесе ліпшу долю українському народови? Отсе питанє ставляє кождий свідомий Українець під напором свого почуваня, — аби облекшити собі теперішну хвилю та з надією на ліпше поборювати лихолітє і чим скорше діждатись гаразду..

Усі відчуваємо, що прийшов великий час і крайна пора, аби сповнив ся народний заповіт: пірвати кайдани неволі та волі і долі добути!

А куди дорога?

Більше як пятсот літ мучить ся наш український нарід — добиваючись долі. Найсвітлійша доба змагань українського народу під стягом великого гетьмана України Богдана Хмельницького не здійснила його надій! З одного боку станула царська Московщина, з другого шляхотська Польща.

Треба було довго ждати, коли аж по розборі Польщі, австрійська конституція дала нашому народови — як усім народам сеї держави — загальні горожанські свободи, але в галицькій области сполучено пять країв разом (Галичина, Володимирія, велике князівство Краківське, та князівства Осьвенцім і Затор) в один край, Галичину. Тут опинились обі народи: український і польський під знаком краєвої автономії і тут ми переживали знов політику Поляків супроти українського народа. Наші змаганя до національної самоуправи розбивались о скелю краєвої автономії, що перемінилась у верховодство Поляків над Українцями. Під напором цісарського правительства у Відни роблено від часу до часу угоди, нові ери і компроміси між Поляками і Українцями, але через пятьдесять літ не полагоджено міжнародного спору українсько-польського!... Нарід запанував над народом.

Прийшла отся велика війна та в боєві кадри монархії Габсбургів станули сини усіх народів сеї держави; усі однакі на світовім боєвищи, дають свою кров і житє! Та отся страшна війна видвигнула на верх все, що було неясне, неправдиве або скрите; через неї пробилось українське питанє так доклад но як ніколи перед війною, так наче сонце з поза хмар показались живі слова Шевченка: чия правда, чия кривда та чиї ми діти...

Ми станули рішучо, а не двозначно по стороні австрійської держави і її кріпкого союзника німецького, та нашу жертву війни несемо в імя ліпшої будучности і сили отсих осередних держав та в інтересі добра українського народу.

Віримо твердо, що тут, в австрійській монархії, наступить велика і здорова віднова в усіх краях і в самій державі; що те все, що пережилось — було недобре або шкідне більше не вернесь, а натомісць запанує новий державний лад, що запоручить кождому народови мирний і свобідний розвій та господарський добробит. Ніякий нарід не повинен мати більше ані менше прав, бо усі народи нашої держави мають рівне право конституційне, запоручене нашим Монархом і те право у тяжкім світовім бою заслужив собі наш український нарід разом з другими народами монархії Габсбургів...

Тому віримо кріпко, що *на основі національної самоуправи усіх народів Австрії* відбуде ся ожидана віднова державно-празного устрою Австрії, та отсим ділом поставить ся забороло проти пановання народу над народом і поборюваня народів між собою, та скріплять ся основи австрійської держави як держави народів! *Суцільна і сильна австрійська монархія може мати лиш одно державне правлінє та безпосередно під сим осередним правительством мусять стояти усі народи сеї держави.* Отсе наука з часу великої світової війни...

Ми, галицькі Українці, не хочемо іти ані під російського деспота ані під польське пановане, а бажаємо свобідно жити своїм житєм в австрійській державі! Отсе головний пункт нашої політики. Ми не займаємось питанєм польським, бо се належить до Поляків, а польські панове най перестануть опікувати ся українським питанєм, бо се наша справа!

Наука тяжко пережитої історії не може змарнитись, бо се булоби гріхом непростимим! Не за се поклали свої голови сотки тисяч народу в лютім бою, аби по війні те наступило, що було перед війною, але за те, аби прогнати раз на все московського наїздника та обезпечити свобідний розвій народів австрійської держави. Тому маємо право сподіватись з висліду війни, що й нашому українському народови в сій державі на засаді справедливости буде обезпечений свобідний національний розвиток на наших областях!

Ми, Українці, надіємось також, що побіди армії союзних держав, Австрії і Німеччини задля забезпеченя тривкого европейського мира понесуть свої прапори на землі російської України дальше та на київських горах звістять свободу всему українському народови...

Др. Кость Левицький.

Відень, 8. лютого 1916.

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА НАРОДНИЙ ФОНД!

Датки належить відсилати під адресою: Краєвий Союз Кредитовий у Львові, Ринок ч. 10, на вкладкову книжочку ч. 5000 з допиською „Народний Фонд".

Міністер внутрішних справ кн. Гогенльоге у Львові.

В понеділок дня 14 лютого 1916 р. прибув до Львова міністер внутрішних справ князь Гогенльоге разом з намісником Галичини генералом Колярдом, щоби наочно переконати ся про розміри знищеня краю війною і почути на місци про теперішні потреби людности, головно в справі достави поживи, насіня на засіви і взагалі в справі відбудови краю.

В тій ціли заряджено послуханя в намісництві, де явили ся відпоручники українських і польських політичних, просвітних, господарських і добродійних організацій. На сам перед приняв міністер Гогенльоге відпоручників теперішної управи міста Львова, де було двох Українців (директор української гімназії Сидір Громницький і директор Народної Торговлі Василь Нагірний) і в відповіди на її привитанє зазначив, що тішить ся, що в управі міста Львова бачить і Українців та сподієть ся, що і на будуче інтереси Українців будуть належито узгляднені в управі столиці краю. Сі слова міністра мають велике значінє, бо як звісно управа міста Львова, де жиє около 40 тисячів Українців, перед війною йшла все проти Українців, зазначуючи при кождій нагоді аж до смішности, що Львів чисто польське місто. Часи змінили ся на стільки, що ті самі панове, котрі все горлали про polskie miasto, котрі до мійської служби не приймали нікого з Українців,

тепер мовчали і від цісарського міністра почули, що на будуче і Українці мусять мати свої права у Львові.

По депутації управи міста Львова були депутації поодиноких капітул, а відтак приняв міністер політичну депутацію від Народного Комітету, до котрої входили: д-р Кость Левицький, д-р Степан Баран, д-р Володимир Бачинський, д-р Сидір Голубович і о. Олександер Стефанович та до котрої прилучили ся відпоручники наших голов господарських організацій, а то длятого, щоби зазначити, що найважнійшою задачею нашої політики під сю пору є справа відбудови краю знищеного війною. Іменем депутації промовив д-р Кость Левицький в ті слова:

„Мені припадає велика честь повитати Вашу Світлість як цісарського міністра в нашій столиці в імени української центральної організації і висловити нашу радість, що Ваша Світлість рішила безпосередно оглянути навіщений війною наш край, щоб зарядити тим доцільнійші міри для відбудови краю.

Наші бажаня в сій справі такі: 1) тревала відбудова знищених місцевостий замість дотеперішних тимчасових мір, при чім конечною умовою є: а) щоб акцію вело само правительство а не при помочи чи при співуділі краєвого виділу і повітових врділів, б) щоб утворено східно галицьку секцію з прибічною

радою, в) щоби в прибічній раді були заступники українських господарських організацій і секція українських технічних сил, г) щоб відбудова знищених війною місцевостий відбула ся на кошт держави без дальшого обдовженя населеня; 2) як найшвидше доставленє засівів на весну; 3) заосмотренє населеня поживою на переднівку; 4) реформа Воєнного Заведеня для обороту збіжем в тім напрямі, щоби а) заложити філію для східної Галичини у Львові, б) покликати до співділаня українські господарські і торговельні організації, в) при установленю комісіонерів узгляднити кандидатів української народности, передовсім українські торговельні організації.

Ми певні, що під доцільною найвисшою управою Вашої Світлости як також під прихильним веденєм його екцеленції п. намісника не тільки економічна відбудова, але також державна адміністрація краю на основі досвідів війни буде так зорганізована, що наше населенє знайде в цісарських властий дійсну поміч і справедливість на всіх областях публичного житя по думці істнуючих законів.

При сій нагоді нехай буде мені вільно з особливим натиском ззначити, що наші сини на всіх боевищах дали докази своєї вірности і привязаня до цісаря й вітчини й видержать аж до кінця, та що українське населенє осуджує з обуренєм і відразою всї ворожі державі стремліня і непохитно бачить тільки в приналежности до Габсбурської монархії найпевнійшу запоруку економічного, культурного й політичного розвитку українського народу.

Відповідаючи на промову д-ра К. Левицького, кн. Гогенльоге зазначив, що розуміє домаганя української суспільности і признає потребу їх заспокоєня. Своїм становищем у сій війні український нарід доказав, що заслугує на признанє належних собі прав. Зосібна вимагають скорої полагоди господарські справи, яких підпиранє мінїстер особливо прирікає. Справа відбудови краю вже порішена; правительство візьме в свої руки цілу акцію відбудови. Незабаром перенесеть ся до Львова намісник і він своїми органами буде вести акцію відбудови краю, в якій також українські організації будуть допущені до відповідної участи.

З черти приняв мінїстер депутацію представників укр. культурних і просвітних товариств („Просвіта“, Наукове Товариство імени Шевченка і Українське Товариство Педагогічне). Її іменем промовив пос. Колесса, вказуючи на се, як много потерпіла від ворожого наїзду наша культурна, наукова та просвітна організація. Просив помочи правительства до її двигненя та вказав на потребу грошевої піддержки наших приватних гімназий. Та на чоло всїх тих домагань висуває ся справа безпроволочного основаня українського університету у Львові.

Посол Сінгалевич представив відпоручників і відпоручниці українських добродійних та запомогових організацій, які своєю невтомною працею, несенєм матеріяльної помочи жертвам війни, вдовам та сиротам, самаританською опікою ранених і хорих вояків найліпше доказують правдивий патріотизм, та причиняються до облекшеня тяжкого воєнного времени. Ті українські організації, оперті на жертволюбности суспільности та на безплатних трудах своїх членів, надіють ся, що правительство зі своєї сторони матеріяльно підіпре їх зусиля та причинить ся до поширеня тої конечної добродійної діяльности. Бесїдник вказав при тій нагоді на велику нужду між населенєм в многих повітах та ствердив, що в ріжних сторонах ще не виплачено українським громадам належних причинків за чинитьбу воєнну та за реквізиції. Просив отже мінїстра о як найскорійше зарядженє, щоби жінкам і родинам вояків виплачено належний їм причинок.

Вкінци представив пос. Сінгалевич депутацію львівських українських жінок і родин, яких голови зістали насильно вивезені до Росії, та просив о дипльоматичні заходи мінїстра, щоби як найскорше вернули до тих полишених і журбою прибитих їх мужі та батьки.

Відповідь мінїстра була й сим разом сердечна та прихильна. Він знає культурні потреби українського населеня і хоч се не входить в його урядованє, він завсїгди промовить там, де треба, своє зичливе слово. Приймає до відома також і прочі висказані „уваги і бажаня — та не занехає дати доказу зрозуміня положеня і потреб, серед яких жиє український нарід.

Передане пропамятне письмо від українських жінок вивезених приймає та в мінїстерстві справ заграничних буде старати ся, щоб турботи і несупокій тих родин як найскорше скінчили ся.

Іменем Ставропігійського Інститута, котрий як раз завдяки князеви Гогенльоге недавно перейшов в українські руки, станула перед мінїстром депутація управи, від котрої промовив радник Олександер Барвінський, висказуючи кн. Гогенльоге подяку за виведенє справи Ставропігії на чисту воду.

Мінїстер подякував за привіт і висказав бажанє успішного розвитку найстаршої української організації.

Намісник генерал Колярд не принимав депутацій, бо він і так з початком весни перенесе ся з Бялої на стало до Львова і тодї буде час обговорити з ним біжучі справи. Разом з мінїстром справ внутрішних і намісником прибув до Львова мінїстер д-р Моравський, котрий приняв тільки польські депутації,

---

Розширенє права побору воєнних причинків.

Підчас війни треба було змінити богато постанов закона про підмоги для родин покликаних до війска, приноровлюючи їх до змінених тепер обставин. Тепер одержали причинкові комісії нові порученя, які з одної сторони причиняють ся до значного розвою запомогової акції в деяких важних напрямах, з другої сторони виключають ріжнородне примінюванє постанов.

Первісно уважано за управлені особи: шлюбну жінку, шлюбні діти і шлюбних предків, рідних братів і сестри, свекри а також нешлюбну маму і неправесні діти покликаного до чинної служби.

Підчас війни узнано за управнених кромі сего не тільки пасербів, вітчима і мачоху, але також неправесні діти шлюбної жінки жовніра, які вона привела в подруже, дальше діти прибрані прибраних родичів, вихованків і виховавців, о скільки тут не розходить ся о оплачувани опіку, а вкінци і родичів нешлюбної мами. Притім розуміє ся, що згаданим особам з пошириного тепер права на підмоги признанимн могли бути належитости, платні в будучині, а не за час, який вже минув.

Дітям уродженим по вступленю батька до чинної воєнної служби, признано рівнож право до підмоги; виразно запоряджено, що жінкам зашлюбленим т. зв. воєнним шлюбом признаєть ся право до підмоги.

З огляду на се, що війна принесла зміну в відносинах винагородженьі заробкованя, які то зміни остаючий в військовій службі, о скільки не бувби до неї покликаний, свобідно мігби вишукати для поліпшеня удержаня своєї родини, запоряджено, що при осуді пересічного денного зарібку, який з правила рішає про висоту квоти підмоги, маєть ся узглянити теперішні услівя винагороди і заробкованя, істнуючі в галузи званя покликаного.

Що до переводженя весняних рільних робіт та жнив поучено причинкові комісії, що родинам покликаних, побираючим підмоги, або стараючим ся о них, а виконуючим ті роботи, (з огляду на се, що пільні роботи є лишень проминаючим жерелом зарібку) не сміють бути здержані, зменшені або і відказані виплати підмог.

Дальше поширенє причинкової акції лежить в тім, що жінкам покликаних належить ся державна підмога навіть тоді, колиби вони мали бічні зарібки, бо сї є лишень звернені на поліпшенє житя, а ніколи не заступлять доходів з праці покликаного. Сї обставини заходять тоді, коли бічні зарібки полишеної жінки не перевисшають квотою своєю признаної їй державної підмоги. Колиж є до підмоги діти, то бічний заробок жінки може виносити $1^1/_2$ (півтора) раза тільки, як припадаюча їй підмога, а коли є що найменьше троє дітий низше 8 літ, то подвійну квоту підмоги, а се ще не дає притоки до здержаня їй виплати підмоги.

Також звернено причинковим комісіям увагу на се, що державна підмога для шлюбної жінки і шлюбних дітий покликаного має бути визначувана все в повнім законнім вимірі (т. є. підмога на удержанє і додаток на мешканє), а зменшенє підмоги може лише тоді наступити, колиби загальна квота признаної підмоги перевисшала пересічний денний зарobок покликаного.

З сеї причини, що обставини, на яких причинкова комісія опирає свої рішеня, в часї війни часто зміняють ся, длятого часто заходить потреба переміни сих рішень, припоручено комісіям їх рішеня, на зажаленя або представленя сторін, завсїгди на ново і без припізнень розглянути, та на случай потреби у власнім крузї діланя відповідно змінити. Поручаєть ся тому інтересованим, щоби замість вносити поданя до мінїстерій, в наслідок чого нове рішенє причинкової комісії лишень припізнаєть ся, свої представленя вносили прямо до дотичної комісії.

Для нашого населеня найбільшу вагу має зарядженє брати за основу виміру підмог теперішні зарібкові відносини, як рівнож зарядженє, щоби комісії свої рішеня, очивидно в першій мірі рішеня відмовні, безпроволочно на ново розглянула.

Сї зарядженя можемо уважати успіхом заходів президий Загальної Української Ради і краєвого товариства господар. „Сільський Господар“ у Львові.

Світова війна.

Війна з Росією.

Битви на бесарабськім фронті, від Ранча на Буковині аж до Устечка над Дністром в Галичині, в послїднім тижни значно ослабли. Обі сторони занимають незвичайно укріплені становища і кладуть велике значінє як раз на сей фронт з політичних причин, а іменно з огляду на сусїдство Румунії. Вісти з Росії доносять, що Москалї раз враз збільшують свої сили на бесарабськім фронті і побудували там кілька військових зелізниць, щоби приготовити ся на можливість загального австрійсько-німецького наступу (офензиви) на Волини, в Галичині і на Буковині. Про можливість скорої офензиви на російськім фронті пишуть часописи богато, але з огляду на зближаючий ся март, коли всюди є як найбільші розтопи, а тим самим не можна більшій масі війск з гарматами і тренами посувати ся вперед, — така офензива (наступ) в найблизших тижнях є майже виключена. Треба раше сподївати ся, що будуть тревати дальше битви поменших відділів, підпомагані діяльностю гармат на поодиноких відтинках фронту. Звіти з послїдних днів згадують променші битви на Волини, де відділи армії архикнязя Йосифа Фердинанда відперли російські приступи. За те завзята битва шаліла коло Тернополя, головно о висунені шанцї в Цеброві, котрі кількакратно переходили з рук до рук, але остаточно остали ся в наших руках. В північній части російського фронту — як звичайно від місяців — були місцями поменші битви вивідних відділів. Впрочім нічого замітного.

Війна з Італією

В послїдних днях Італійці розвинули знова живійшу діяльність артилерії на ріжних точках фронту, головно в Каринтії і на Побережу. Острілюванє гарматами наших становищ тревае дальше і як часописи пишуть, Італійці приготовляють новий загальний приступ на наші становища, користаючи з того, що як раз тепер падуть там сильні дощї

і віє полудневий вітер (так званий широко), котрий наносить все густу мраку. Під охороною сеї мраки Італійці думають незамітно зблизити ся до наших лінїй і взяти їх штурмом. Що сей новий плян Італійців не вдасть ся, про се можемо бути спокійні. Італійці за 9 місяців війни стратили кругло сім сот пятьдесять тисячів війска, з того двіста пятьдесять тисячів убитих, не зискавши за се майже нї одної пяди землї, крові тих кількох місцевостий, які наші війска вже з початку з військових зглядів самі добровільно полишили Італійцям. Італійський начальний полководець Кадорна надармо старає ся виказати ся якими небудь успіхами. Се хоче він зробити тепер при нагодї відвідини французських мінїстрів і отвореня нової сесії італійського парламенту. Живою була в послїднім тижни дїяльність наших лїтаків, звичайних і морських, котрі обкинули бомбами ріжні італійські місцевости.

На Балканї.

Австрійські війска посувають ся дальше, хоч поволи з причини неприступного гірського положеня краю і браку доріг, в глубину Альбанії, випираючи незначні останки сербської армії, котра під командою італійських офіцирів спільно з італійським війском уступає в напрямі міста Вальони в полудневій Альбанії. Наші війска знаходять ся далеко в середущій Альбанії, 10 кільометрів перед містом Дураццо, а болгарська армія заняла вже альбанське місто Ельбасан і вже не далекий час, коли решта Альбанії опинить ся в руках наших і болгарських, бо незначні сербсько-італійські війска не будуть мали і не схотять довго держати ся, бачучи своє безвиїдне положенє.

Послїдні вістки ріжних заграничних ґазет доносять, що коло Солуня прийшло вже до перших сутичок і що перед Солунем болгарсько-нїмецько австрійська армія виносить більше як триста тисячів мужа. Французи раз враз звозять нові війска до Солуня і мали перевести незвичайно сильні укріпленя свого фронту коло Солуня. Урядового потвердженя початку битв коло Солуня ще доси нема. Що зробить грецьке війско на грецькій области (а як раз вже на грецькій земії будуть ті битви), ще не знати, але мабуть цофнуть ся в глубину Греції і в битвах не будуть брати ніякої участи. Під Дарданелями спокій тревас дальше.

на Казкаві

важнїйших подій від довгого часу не було. Позиційна війна з місцевими битвами поменших відділів тревае там дальше. Гориста околиця і завальні снїги та морози не позволяють обом сторонам розвинути живійшу дїяльність. В послїднім тижни Турки зістрілили два російські самолети і взяли в полон пять тисячів Москалів.

В Мевопотамії

турецькі війска напали дня 7 лютого на англійський табор на схід від Корни і примусили Англійців до утечі, котрі оставили на місци понад пять сот трупів і оставили Туркам свій табор. Так само понесли Англійці значні втрати між Корною і Нассієюю. Під Феляліє і Кут-ель-Амара не зайшло нічого важного.

На заході

Довгі звіти нїмецкого генерального штабу про події на сім фронті вказують на те, що там йде дуже остро позицийна війна і що о кождий кусник рова, буквально о кожду пядь землї, треба зводити криваві бої. Весна там вже недалеко, вже за три-чотири тижні — і можливо, що обі сторони приготовляють ся до наступу зглядно до протинаступу.

Низше подаємо звіти австро угорського і нїмецького генерального штабу за час від 10 лютого до 16 лютого включно.

Звіти австро-угорського ґенерального штабу.

Війна з Росією.

(10|2). Вчера ворог на Волинї і на східно галицькім фронті розвивав більшу дїяльність проти наших передних сторожий. В области армії архикн. Йосифа Фердинанда ворожі вивідні відділи в силі до одного баталїону дотерли до наших охоронних лінїй. Особливо в відтинку горішно-австрійського полку ч. 14. прийшло до завзятих боїв передних сторожий, які вели ся також в ночи і вкінци закінчили ся повним прогнанєм ворога. Коло одного окопу, за який особливо завзято бито ся, начислено 200 російських трупів, а також взято досить полонених.

Також в области передних сторожий на північний захід від Тернополя в ночи з вчера на нинї йшли завзяті бої. Росіяни знов наступили на висунений наперед шанець, про який була вже мова в однім з остатних звідомлень, але в протинаступі знов їх відперто.

На бесарабській граници краєва оборона виперла російський баталїон з добре збудованої передної позиції на головне становище.

(11|2). Дїяльність ворожих війск вивідчих проти фронта архикняза Йосифа Фердинанда тревас далї. Наші відділи, що повнять сторожу, всюди відкинули Росіян. Передні сторожі угорського полку піхоти ч. 82. розігнали кілька російських відділів.

(12|2). Вчера відкинули ми знова численні російські вивідчі відділи. Прийшло до сильнїйших артилєрійських боїв. Взяті під огонь найтяжшої ворожої артилєрії, мусїли пополуднї бути покинені наші вже кілька разів згадувані укріпленя передних сторожий на північний захід від Тернополя. Росіяни укріпились сильно в покиненім становиску, однак в ночи в протинаступі в завзятім бою знова ми його відзискали.

(13|2). Не стало ся нічого особливого.

(14|2). Не стало ся нічого особливого.

(15|2). В східній Галичинї збільшила ся боєва дїяльність ворожих летунів, одначе без успіху. На північний захід від Тернополя німецький боєвий летун скинув російський самолет. Летуни згинули.

(16|2). Положенє не змінило ся.

Війна з Італією.

(10|2). Не стало ся нічого особливого.

(11|2). Не стало ся нічого важного.

(12|2). На прибережнім фронті від кількох днів були знов оживлені артилєрійські бої.

Коло Флїч наші війска здобули нинї рано вороже становиско в области Ромбона; притім здобули вони 3 машинові кріси та полонили 73 Альпінів.

(13|2). Нічний атак Італійців на здобуте нами становище в области Ромбон відперто. Дїяльність ворожої артилєрії була місцями більше оживлена. Також місто Гориція, як що дня, одержало кілька ґранатів.

(14|2). Гарматні бої на фронті Побережа були вчера в кількох місцях дуже сильні. Наші свіжо здобуті становища в области Ромбон удержано проти кількох ворожих атаків.

(15|2). На фронті в Каринтії ворожа артилєрія острілювала вчера наші становища по обох сторонах Зайзери і долини Зебах (на захід від Райбль). О півночи розпочало ся сильне острілюванє фронту між долиною Фелля і горою Віш.

Під Флїчем Італійці заатакували вечером наші нові становища в области Ромбон. Відперто їх, завдаючи їм великі втрати.

Сильні гарматні бої на фронті Побережа йдуть далї.

Вчера рано одна з наших воздушних ескадр, зложена з 11 самолетів, обкинула бомбами дворець і фабрики в Мілянї. Завважено великі хмари диму. Не вважаючи на огонь гармат і на оборонні самолети ворога, офіцири вивідники пляново перевели киданє бомб. Воздушна боротьба випала рішуче на нашу користь. Ворожі летуни уступили з поля. Крім того кілька самолетів обкинули бомбами фабрику в Сеґіо з очевидним успіхом. Всї самолети вернули без втрат.

(16|2). Гарматні бої на фронті Побережа і в сумежній части каринтійського фронту йдуть далї. В відтинку Добердо йшли також бої на міни й ручні гранати. В области узгіря Яворчек вже осьмий раз зловлено італійську полеву сторожу. Терен перед нашою новою позицією в области Ромбон вcтелений ворожими трупами.

Війна на Балканї.

(10|2). Не стало ся нічого особливого.

(11|2). Австро-угорські війска, що посувають ся вперід в Альбанії заняли Тірану і височини між Презою а Базар Сяк.

(12|2). На захід від Тирани старались італійські війска відзискати взяті нами становиска. Наші війска відкинули всї їх наступи.

(13|2). Не стало ся нічого особливо.

(14|2). В Альбанії австрійсько - угорські війска дійшли передними сторожами до долїшного бігу ріки Арзон. Ворог відступає на полудневий беріг.

(15|2). Нічого нового.

(16|). Положенє не змінило ся.

Події на мори.

(13|2). Дня 12. с. м. по пол. наша ескадра гідроплянів знищила в Равеннї два зелїзничі магазини, тяжко ушкодила зелїзничий будинок, фабрику сірки й цукроварню, а також счинила кілька пожарів. Оборонна батерія в пристани Корсінї сильно острілювала гідроплянї. Друга наша ескадра поцілила тяжкими бомбами в помпові заведеня в Оліґоре і Фаванелльо. Всї гідропляни вернули без шкоди.

Звіти нїмецького ґенерального штабу.

На сході.

(10|2). В области війск Лїнзінґена в армії гр. Ботмера австро-угорські війска ударемнили атаки слабих ворожих відділів.

(11|2). На північ від озера Дрисвіти відперто атак сильнїйшого російського відділу.

(12|2). На ріжних місцях фронту відкинули ми приступи російських стеж і малих відділів.

(13|2). На схід від Баранович здобуто приступом дві позиції, які Росіяни ще держали на західнім березі Шари.

(14|2). Крім кількох користних для нас перепалок патруль, не стало ся нічого важного.

(15|2). Положенє взагалї не змінило ся. На фронті армії ґен. гр. Ботмера ішли оживлені гарматні бої. Під Греблею (над Серетом) на північний захід від Тернополя німецький боєвий летун зістрілив російського самолета. Оба летуни згинули.

(16|2). На цілім фронті снїговиця. Не стало ся нічого важного.

На полудневім сході

(10|2). Нічого нового.

(11|2). Нічого нового.

(12|2). Положенє не змінене.

(13|2). Нічого нового.

(14|2). Положенє не змінене.

(15|2) Нічого нового.

(16|2). Нічого нового.

На заході.

(10|2). На північний захід від Вімі наші війска забрали Французам більший кусень рова й відзискали в околиці Невіль утрачену перед

тим лійку. При тім дістало ся в наші руки 52 полонених і 2 машинові карабіни.

На полудне від ріки Сом відперто кілька разів частинні французькі атаки. Зараз на північ від Беконсур повелось ворогови усадовити ся в малій части нашого передного рова. На гобі Комбр знищили ми мінами ворожий міновий підкоп. Розсаджуванє терену Французами на північний схід від Цель в Вогезах остало без наслідку.

(11|2). На північний захід від Віми Французи по кількагодиннім артилерійськім підготовленю чотири рази пробували відзискати втрачені там рови. Всі їх атаки скінчили ся нічим. Також на полудне від ріки Сом не змогли відбити ніякої части утрачених становищ.

Над рікою Єн і в Шампанії ішли місцями оживлені гарматні бої.

Один з наших привязаних бальонів відірвав ся в хвилі, коли на нім нікого не було, і коло Велї полетів понад ворожу лінію.

(12|2). Після найсильнійшого огня на велику часть нашого фронту в Шампанії Французи вечером заатакували нас на схід від фільварка Мезон де Шампань і вдерли ся в наші становиска на ширині менче як 20 метрів.

На узгірю Комбр обсадили ми окраїну спричиненого вибухом французької міни провала положеного перед нашими ровами.

(13|2). В Фляндрії по оживленій гарматній боротьбі наші патрулї і вивідні відділи вдерли ся до ворожих становищ, доконали з успіхом кілька розсаджень, а на полудневий схід ві Безінг полонили над 400 Англійців.

Вчера і передвчера англійська артилерія острілювала з добрим матеріяльним успіхом місто Ліль: мілітарної шкоди ми не мали.

Оживлені гарматні бої ішли в великій части фронту. Ворог в ночи звернув огонь на Лєн і Лієвен. На полудне від ріки Сом вчинили ся завзяті бої за висунений наперед розширений саперський примісток нашої позиції. Ми уступили з рова, виставленого на окрилюючі атаки.

В Шампанії зовсім відперто два ворожі протинаступи на полудне від Сен Марі а Пі. На північний від Тагір забрали ми Французам приступом 700 метрів їх позицій. Ворог оставив у наших руках 7 офіцирів і над 300 жовнірів, яких ми полонили, а також втратив 3 машинові карабіни і 5 метавок мін. Бої на ручні гранати на схід від Мезон де Шампань притихли. На полудне від місцевости Лісс (на схід від Сен Діє) знищили ми при помочи розсаджуючих мін часть ворожого становища.

Коло Оберсепт (близько французької границї на північний захід від Пфірт) наші війска здобули французькі рови на просторі яких 400 метрів і відперли нічні протинаступи. В наші руки дістало ся кількадесять полонених, два машинові карабіни і три метавки мін.

Німецькі ескадри самолетів заатакували зелїзницю й ворожий табор в північній части фронту.

На нашім фронтї між каналом Ля Бассе й Адра, а також на полудне від ріки Сом боєва діяльність потерпіла наслідком непрозорости воздуха. В боях в околици на північний захід від Віми полонили ми до 9 с. м. загалом 9 офіцирів і 632 жовнірів. Загальна добича виносить 35 машинових карабінів, дві метавки мін та инші знаряди.

Наша артилерія сильно острілювала ворожі становища між рікою Оазою й Ренсон. Патрулї стверди̂ли добрі успіхи огню в ворожих ровах

В Шампанії на полудне від Сен Марі а Пі здобули ми приступом ворожі становища на просторі яких 700 метрів і полонили 4 офіцирів і 202 жовнірів. На північний захід від Массіж два сильні ворожі атаки скінчили ся нічим. Коло части нашого рова на схід від Мезон де Шампань, яку колись тут обсадили Французи, йдуть без перерви бої на ручні гранати.

Між Мозою й Мозелею пяти великими розсадженями терену знищили ми зовсім ворожі передні рови в ширині по 30 до 40 метрів.

В Льотарингії й Вогезах оживлені гарматні бої. На полудне від Ліс, на схід від Сен Діє німецький відділ вдер ся до висуненої наперед части французького становища і полонив над 30 стрільців.

Наші летничі ескадри обкинули численними бомбами ворожі етапи й зелїзничі урядженя в Ля Панне і Поперінг. Атак ворожих летунів на Гістелле (на полудне від Остенди) не зробив шкоди.

(15|2). На полудневий схід від Іперн наші війска по успішнім гарматнім підготовленю і при помочи киданя мін здобули коло 800 метрів англійських становищ. Велика часть залоги ворожих ровів полягла. Полонено 1 офіцира і кількадесять жовнірів.

На дорозї Лєн Бетін по успішнім розсадженю терену обсадили ми край лійки. Ворог далї острілюв Лєн і передмістя.

На полудне від ріки Сом по безуспішних французьких атаках, ручними гранатами ішли до ночи сильні гарматні бої. На північний захід від Ренс проби атаків Французів остали без успіху.

В Шампанії по сильнім огневім приготованю наступив слабий атак на наші нові становища на північний захід від Таір. Його легко відперто.

На схід від ріки Мози оживлений огонь. звернений на наш фронт між Флява і Орн.

Перед забраною Французам позицією Оберсент зломано їх нічний протинаступ.

(16|2). Вчера вечером Англійці три рази даром атакували здобуте нами становище на полудневий схід від Іперн. Загалом тратили вони кругло 100 полонених.

В Шампанії поновили Французи пробу відзисканя свого становища на північний захід від Таір так само без успіху, як попередного дня.

Взагалі дощі й бурі перешкаджали боєвій діяльности.

Події на мори.

(11|2). В ночи з 10. на 11. с. м. підчас прогульки торпедовців наші човни на лавици Доджер, коло 120 морських миль на схід від побережа Англії, зустріли кілька англійських кружляків, які зараз почали тікати. Наші торпедовці зараз пустили ся за ними, затопили кружляк „Арабі" і поцілили торпедою другий кружляк. Наші торпедовці вратували команданта кружляка „Арабі", а також 2 офіцирів і 21 моряків. Наші сили не понесли ніяких втрат ані не дізнали ушкоджень.

(12|2). Німецький підводний човен затопив 8 с. м. коло побережа Сирії на полудне від Бейрута французький лінійний корабель „Сіффрен". Корабель затонув протягом двох мінут. [redacted]

[redacted] (15|2). Німецька підводна лодка затопила 8. лютого коло сирійського побережа на полудне від Бейрут французький лінійний корабель „Suffren". Корабель затонув протягом 2 хвиль.

Події в воздусї.

Дня 9. с. м. по полудни наші гідропляни обкинули бомбами залив, фабричні заведеня й кошари в Ремігет на полудне від Тамізи.

О год. 3 мін. 30 по пол. два німецкі гідропляни зблизили ся до побережа Кент, в кілька хвиль потім пали три бомби на поле, а чотири близько одної школи. Із тих останніх три експльодували. Жертв в людях нема, нема також шкоди в матеріялї крім вибитих шиб.

Воєнна добич.

В Німеччині є тепер півтора міліона (1,429.978) воєнних бранців. Окрім того є здобутих: до десять тисяч (9.700) гармат, 7.700 муніційних і инших возів, оден міліон і триста тисяч карабінів і три тисячі машинових карабінів. Всеї тої добичи було в Німеччині ще більше, але много бранців відіслано до австрійських таборів, богато ворожих гармат знищено ще там, де їх здобуто, а богато непопсованих гармат ужито сейчас проти ворога.

Зі світа.

Росія.

Цар Микола II скликав обі законодатні палати себто державну думу (палату послів) і державну раду (палату панів) на день 22. лютого с. р. До Петрограду прибув вже президент думи Родзянко, щоби відбути наради з новим російським президентом міністрів Штірмером. Головні наради думи будуть над буджетом на рік 1916, бо розходить ся о нові великі кредити на воєнні цїли, а відтак над предложенями що до нових податків. Розходить ся головно о оподаткованє воєнних зисків. Сей податок буде наложений на всї особи і товариства, котрі в 1915 р. мали висші доходи як в обох попередних роках. Росія всюди шукає кредиту і загнала ся по него аж до Япану, де позичила на разї 50 міліонів рублів на заплаченє замовлень, які в японських фабриках поробило російське правительство. В складі міністрів зайдуть мабудь нові зміни, бо як доносять часописи, давний міністер скарбу (від податків) Коковцев має знова вступити до ради міністрів; він був вже навіть в тій справі на послуханю у царя. В Росії вижидають нетерпеливо отвореня думи, а то з огляду на заяви, які сейчас по отвореню думи мають зложити новий президент міністрів Штірмер і міністер заграничних справ Сазонов. На засїданях думи задумують деякі посли виступити проти правительства і військового заряду, що так недбало веде війну, котра для Росії приносить стільки нещасть і погромів. Голоси за заключенем окремого мира з Німеччиною і Австро-Угорщиною в Росиї не втихають дальше, тим більше, що всї дотеперішні заходи російського правительства пхнути Румунію до війни з Австро-Угорщиною і Німеччиною та їх союзниками скінчили ся безуспішно. Безпощадне нищенє українства триває в Росії дальше і Українцї не сподіють ся нічого доброго ані по новім президенті міністрів, ані по скликаню думи.

Румунія.

Румунський міністер судівництва Антін Йонеску виїхав до Берліна, щоби там переконати німецьке правительство, що Румунія не має ніяких ворожих намірів супроти Німеччини і Австро-Угорщини. Часописи доносять, що румунський генеральний штаб висказав свою думку, що тепер булоби великим нещастєм для Румунії, колиби Румунія під сю пору вмішала ся до війни. Супроти того румунське правительство рішило на дальше задержати невтральність (що не буде мішати ся до війни) і румунський президент міністрів Братіяну заявив се урядово німецькому послови в Букарешті, з котрим відбув в справі теперішного положення довшу нараду. Що Румунія не думає попирати у себе москвофільського руху вказує така подія. Деякі студентські товариства на румунських університетї в Яссах рішили під впливом Росії, Франції і Англії агітували за тим, щоби Румунія виступила сейчас оружно проти Австро-Угорщини Німеччини і Болгарії. На се на приказ правительства університетські власти розвязали всї студентські товариства, що агітували за війною проти нас, а правительство потягнуло до карної відвічальности студентських провідників. Між дотеперішними двома соперницями на Балканї — Румунією і Болгарією в послїдних часах наступило певне зближенє. Румунський президент міністрів Братіяну і болгарський президент міністрів д р Василь Радославов відбули важні наради, підчас котрих управильнили богато спірних справ.

Греція.

Французи і Англійці виступають дальше безпощадно проти Греції, котру хотіли змусити до війни по своїй стороні та занимають що раз то нові грецькі острови, що тільки викликує обуренє серед грецького народу. Становище правительства значно укріпило ся. Приклонники Венізельоса (бувшого президента міністрів і приклонника Франції і Англії) остають під сильним надзором. Серед народу повстає рух неприязний для прихильникам

Венізельоса. Венізельос мав намір удати ся до Солуня й там утворити нове правительство, одначе в остатній хвили закинув сю зрадницьку думку. Під позором, що він хорий, сидить замкнений у своїм помешканю. Богато зглядів промовляє за тим, що Венізельос хоче зовсім усунути ся з політичного житя. Король Константин дав міністрови внутрішних справ Гунарісови цілковиту повновласть що до виступу проти прихильників Венізельоса. Окрема комісія під проводом Гумаріса і при співучасти військових властий уважає на внутрішний лад в краю. Комісія ся запропонувала в меморіялї, представленім королеви, щоби король оголосив в цілім краю стан облоги і заступив цивільних губернаторів військовими командантами. Король згодив ся на се предложенє. Новоутворений грецький парлямент в Атенах (столиця Греції) відбуває свої наради. На першім засїданю, на котрім явили ся всї посли, президент міністрів Скулюдіс заявив, що Греція аж тоді вмішаєть ся до війни, коли сего вимагати будуть її інтереси, для яких оборони треба дальше держати змобілїзовану армію, а на разї Греція не думає покинути невтральности та буде стояти осторонь від воюючих сторін. Велике обурене на Французів викликало се, що французький командант в Солуни генерал Сарей велів висадити дуже важний міст на Денір Гіссар в грецькій Македонії і тепер не хоче позволити на відбудову сего моста та грозить новим висадженєм моста, коли би Греки його відбудували. Ворожий настрій проти Французів і Англїйців росте в Греції що раз то більше.

Італїя.

Французький президент міністрів Бріян, французький міністер Буржуа (бувший президент міністрів) та кількох високих цивільних і військових достойників приїхали недавно до Риму, щоби там нарадити ся з італїйськім президентом міністрів Саляндрою і італїйським міністром заграничних справ Сонніном. Цїлею сеї подорожи є утворенє сталого бюра в Парижи з відпоручників почвірного порозуміня (Франція, Англія, Росія і Італія), котре кермувало би теперішною війною, особливо тепер, коли з приходом весни почвірне порозуміне задумує розпочати офензиву (наступ в перед) на всїх боєвих фронтах. На тій нарадї обговорено також заосмотренє Італії в збіже, уголь і муніцію та в нову готівку з француських і англійских банків, бо Італія вичерпала всї свої грошеві засоби, а внутрішна позичка дала дуже мало. Опісля французькі достойники відвідали Італїйського короля Імамуїла і італїйського начального вожда Кадорну на боєвім фронтї, та звідси вернули до Парижа. Сумніваємо ся однак, чи сї відвідини французьких достойників принесуть який небудь успіх італїйцям на боєвім фронтї, де вони досі понесли самі невдачї.

Сполучені Держави.

Сполучені Держави північної Америки прийшли вже до порозуміня з Німеччиною і Австро-Угорщиною, котрих підводні лодки затопили кілька американських кораблів, що везли муніцію і збіже для наших противників. В Америці що раз більше домагають ся того, щоби Америка перестала висилати муніцію і поживу для воюючих сторін в Европі, з чого доси користали майже виключно тїльки наші противники.

Дописи з краю.

Сколє. *Стан скільського повіту перед війною. Арештованє москвофілів. Наші стрільцї в Скільщині в жовтни 1914 р. Відворот наших військ. Московська господарка. Наші селяни держали ся добре. Зимові битви і участь в них українських сїчових стрільців. Відворот Москалів. Прихід наших властий і наших людий. Безрадність селян. Брак належної помочи від уряду. Покривдженя при вимірюваню воєнних причинків. Знищенє повіту. Селянам грозить голод. Брак ратункової акції. Наші орґанізації.*

Як всї гірські, карпатські повіти так і Скільщина була областю, забутого Богом. Населенє бідне, визискуване на кождім кроцї Жидами, від довшого часу глядїло ратунку в зарібковій еміґрації до Сполучених Держав північної Америки. Жидів що раз більше множило ся по селах. Приходили і поселювали ся на стало не тільки Жиди з галицьких долів, але і з сусїдної Угорщини, закупували селянські ґрунти, розмножували ся наче миши та висисали селян до крайности не лишень грошевою лихвою, але і худобячою. Неупорядкована табуля, невидїлені пайки, спекуляційне викупно Жидами селянських грунтів давали тисячні нагоди дістати на жидівську власність селянські грунти. Невідрадною появою було се, що більша земельна власність майже цїлої Скільщини належала до барона Шміда, а пізнїйше до будапештенських Жидів братів Ґедлїв, котрі виголили наче бритвою старі скільскі лїси. Жидівські дрібні спекулянти деревом, головно угорські Жиди, скуповували за безцїн у селян дерево на їх грунтах і довели до того, що там, де давнїйше був лїс, нинї світить голий пустяк.

В ріжних закутинах Скільщини, головно попри угорську границю як Лавочне, Тернавка, Опорець, Ялинковате, обі Рожанки, Тухля — а дальше Козьова, Головецько — москвофіли при помочи москвофільських священиків піддержували москвофільство серед скільських Бойків і при виборах йшли все проти свідомо української Стрийщини та голосували на москвофільського кандидата, або хрунили і йшли за скільським скарбом. Провідником москвофілів в Скільщині був давнїйше о. Василь Давидяк, парох Тухлї (тепер парох при Успенській церкві у Львові), а по його виїздї лїкар в Сколїм д-р Корнило Миронович та два його головні прибічники о. Омелян Каленюк з Хащованя і дяк з Тернавки Матицїйовський.

З початком війни наші власти перевели арештованя деяких виднїйших москвофілів. Тоді арештували слїдуючих москвофільських священиків: о. Йосифа Дикого з Козьової, о. Юліяна Оришкевича, сотрудника з Орави, о. Івана Куйика з Сопота, о. Гната Глїбовицького з Опірця, о. Омеляна Каленюка з Хащованя і о. Михайла Тиндюка з Ялинковатого. Деякі москвофіли, як о. Омелян Петрович з Оравчика і о. Онуфрій Кончевич з Гребенова виїхали Угорщину, инший до Відня як о. Ярослав Лучаковський з Орави. Підчас війни померли Українець о. Стоцький з Синевідська вижного (в сусїднім Корчині), о. Петрович з Оравчика на Угорщині і о. Тиндюк з Ялинковатого в Талєрґофі — оба москвофіли. Наші власти арештували також д-ра Мироновича, але вже в послїдній хвилї і оставили його в львівській вязниці, з відки випустили його Москалї сейчас по занятю Львова і він відтак на спілку з судією Петровичем зі Сколього віддав Москалям великі прислуги, задля чого мусїли оба виїхати до Росії. З українських священиків деякі виїхали з обави перед Москалями (о. Михайло Ревакович з Волосянки, о. Качмарський зі Славська, о. Галькевич з Рожанки, о. Мосора зі Сколього, о. Юхнович з Тухлї), але велика більшість остала на місци і пережила страшні карпатські битви минувшої зими.

Москалї приходили в Скільщину два рази — раз в половині вересня 1914, другий раз з початком падолиста 1914 і тоді стали ту аж до кінця мая 1915 р. Підчас першого відвороту прийшли в Скільщину українські сїчові стрільцї, цофаючи ся від сторони Дрогобича і Стрия, звідки мусїли подати ся аж на Угорщину. В зимі прийшли наші стрільцї по раз другий в Скільщину і ту остали аж до відвороту Москалів. Підчас зимових боїв наші стрільцї брали участь у всїх важнїйших битвах в Лавочнім, Славську, Рожанцї, Волосянцї (на Плїшці), в Козьовій під Маківкою. Якийсь час в лїтї 1915 була навіть в Скільщинї (на Дубині коло Сколього) кадра наших стрільців.

Про московську господарку скільські селяни не згадують добре. Забирали селянам худобу і пашу та богато селян і деяких священиків пр, о. Ревакович в Волосянцї знищили цїлковито. За худобу платили по 20 до 40 рублїв, але найчастїйше рабували, при рабунку можна було випросити ся або і погрозою відогнати напасників. Селяни підчас першої воєнної зими дуже бідували, але мимо того селяни з українських сїл не хотїли користати з московської помочи і держали ся добре. Аґітациї за православєм не було і на православє не перейшов нїхто кромі о. Турчмановича з Тухольки, котрий опісля втік до Росії. Наші священики правили богослуженя без перешкоди.

В другій половині мая 1915 Москалї розпочали скорий відворот. Перед тим намовляли селян до виїзду до Росії. Головним аґентом за втечею до Росії був дяк Матицїйовський з Тернавки, арештований нашими властями і увільнений опісля Москалями у Львові. З Москалями втїкло до 200 людий з Тухлї (давна резиденція о. Давидяка) і богато з Козової та по кількох з Лавочного, Опірця, Тернавки, Тухольки; з українських сїл, де священиками були Українцї, з селян не втік до Росиї нїхто. До Росії втїкли також д-р Миронович, судія Петрович, о. Турчманович з Тухольки і згаданий висше дяк Матицїйовський. При відвороті арештували Москалї о. Клима Калинського з Головецька, але сей втік їм по дорозї зі Стрия. Хотїли арештувати о. Богдана Охримовича з Корчина, котрий тільки чудом спас ся перед Сибіром, Та сама доля мала стрінути о. Романа Охримовича з Урича, котрого хотїли арештувати в Дрогобичи.

В червни 1915 р. вернули наші власти. Давнїйший староста Колиневич пішов в відставку, а його місце заняв староста де Льож, котрий в січни с. р. перенїс ся мабуть до Камінки Струмилової. Тепер урядує управитель староства Майкснер при помочи практиканта Коханського і тому з браку сил залягають справи, і то пильні, в скільськім старостві. В давна вже урядує і повітовий суд під проводом повітового судії Терлецького (Поляка); з Українців є тільки один судія Залєський. Невдовзї вернули і наші священики, але оба українські посли зі Сколього д-р Евген Петрушевич і радник Лев Левицький сидять собі дальше у Відни, що викликує негодованє у селян і тому заходить потреба, щоби вони чим скорше вернули до Сколього. Богато громадських рад староство розвязало, а правительственними комісарями іменувало Поляків, пр. в Лавочнім вшехполяка Ґризецького (зелїзничого реставратора), в Сколїм польського купця Кароля Дудру і т. д. Непошанованє прав нашої мови слїдно всюди. Москвофільські священики ще доси не вернули; сидять дальше в Талєрґофі, або є під полїційним доглядом в ріжних австрійських містах.

Безпорадність селян слїдно на кождім кроцї.

і є жертвою нечуваного жидівського визиску при доставі муки, котру Жиди спроваджують в замкнених бочках з Угорщини, соли, нафти, тютюну. Визиск селян жидами є так великий пр. кільо угорської соли продають по 60 сот., лїтру нафти по коронї, за пару ходаків 16 К., за угорский тютюн беруть довільні цїни; ту правительство мусить прийти в помій селянам, арештуючи несовісних жидів і накладаючи на жиді великі кари грошеві. А може би військові власти приглянули ся близше, чому так богато здорових Жидів в військовім віці спацерує по селах?

Селяни нарікають головно на причинкову помочи при старостві. Сотки, а правдоподібно і тисячі селянських родин, котрим по закону належить ся причинок за особи з їх родини покликані до війска, не одержують ніякої підмоги. Хочби з сеї одної причини присутність посла Льва Левицького є в Сколїм є безусловноконечна, бо инакше нарід скаже йому колись терпке слово.

Війна дуже знищила Скільщину. Цїлковито спалені і зрівнані з землею: Вижлів, Жупанє, Клинець (всї одна парохія) і німецька колонія Карльсдорф; сї села спалили наші війска ще в осени 1914 р. з причин військових. В значній части спалені: Козьова, Орава і Тухля. Значно знищені є села: Славсько, Грабовець, Головецько — в инших селах знищенє будинків незначне. Спалено церков в Козьовій, ушкоджено ґранатами церков в Рожанці нижній. Худоби в повітї дуже а дуже мало, безрог нема майже зовсім.

Селяни обсїяли і зібрали дуже мало, бо як раз в осени 1914 і в маю 1915 були там рішаючі битви; сего року засїяно також дуже мало, бо не було чим робити і засїяти. Посадили троха бараболь, але вже пізно і вона тепер псуєть ся, бо не дозріла. Селянам грозить голод, бо дотеперішна поміч правительства є майже ніякого.

Ратункової акції в повітї майже не слїд-

но. Жиди використовують розпуку селян і розпоють їх, навіть жінки, смердячою угорською парухою. В інтересі держави лежить хочби насильне спинене піянства, з розмислу ширеного Жидами. Повіто ої комісії для відбудови повіту нема і нічого в тім згляді не робить ся. Селяни зі спалених сіл розмістили ся по сусідних селах. При старостві є тільки так звана апровізаційна комісія, котра має дбати о доставу средств поживи; з Українців належать там о. Евстахій Качмарський зі Славська і Антін Заревич, селянин з Синевідська вижного. Староство візвало громади до твореня громадських апровізаційних комісій, але тільки одна чи дві громади (Славсько) послухали сего зазиву, так що вся достава поживи є дальше в руках жидівських лихварів, з котрих кождий в додатку шинкує тайно горівкою.

Українська каса в Сколім і філія „Сільського Господаря“ розпочали вже свою діяльність. По селах тяжко розвинути ширшу організацію, бо молодші і свідомійші селяни при війску. Одно що робить ся, то поширюване *Свободи*, котра селянам заступає тепер всю давнійшу організацію. Вже і жінки горнуть ся радо до *Свободи* (пр. в Волосянці і в инших селах); але і за *Свободою* треба між народом більшої агітації як доси, бо і до найліпшого діла треба принуки.

РОМАН КУПЧИНСЬКИЙ

Памяти Товаришів Луцика і Житинського.

Саме на другий день Різдва минув рік, як перша чета — Мельника, Дідушкової сотні стратила двох старих, вірних товаришів — одного дня. Стратила їх несподівано і тим болючійше відчула їх страту.

Того дня вирушила ціла чета під проводом Мельника з Оклош на стежі. На лісничівці Розділя переночували, а рано 4 стежі вирушили в ріжні сторони — Десятник Луцик мав іти в напрямі Фельзогеребені розглянути положенє. В його стежі був і стрілець Житинський.

Та на жаль, завсїгди осторожні і втропні стрільці попали тим разом у засідку. Грянула на них з ліса сальва і забрала жертви. Луцик і Житинський впали на місці, а стрілець Марків тяжко ранений доволік ся чудом до своїх. Товариш Луцик мав ще на стільки сили, що сказав до стрільця Маркова: „Дорогий Друже! Скажи Товаришам „Прощай“. Вмираю за Укра...“. Смерть недала докінчити Замкнула йому ті завсїгди лагідно усміхнені уста.

Постріл дістав у серце. Куля схибнула ся по гудзику від плаща і пішла цільнійше, чим мала піти. —

Товариш Житинський тільки тихо зойкнув і повалив ся на землю, пострілений у висок.

Решта стежкі подала ся назад і принесла сумну вістку для других. Жаль стиснув за серце кождого з нас, бо отсе покинули нас два добрі, вірні товариші, що ще від Горонди ділили разом з нами спільну долю і недолю. — Журило нас і те, що не можна було поховати з честю погибших, бо впали вони перед самою московською розстрільною. Щойно по тижневи один український жовнір з львівського 19 полку краєвої оборони з нараженєм житя забрав тіла обох упавших стрільців і разом з другими поховав за нашою розстрільною. На хресті довго ще відтак виднїла виписана руками вояків 19 п. п. напись: „Ту лежать два українські січові стрільці, що згинули за волю України“. Се один із многих доказів, з якою любовию відносять ся до січового війска українські вояки.

Ромуальд Луцик і Житинський варті були не такого похорону. Але щож! Обставини не дали можности віддати їм послідної прислуги. Може по війні будемо могли почтити памятником передчасно погибших героїв. Тимбільше, що память про них, ще жива в осталих товаришах. Нераз і не два при гутірці згадуємо їх і дні перебуті разом з ними. Сльози тиснуть ся до очий, як взяти на увагу те, що обидва вони вже майже покінчили свої науки.

Ромуальд Луцик — се укінчений технік хоч ледви 23 літний. До стрільців вступив з початку, як лиш прогомонів клич мобілізації нашої національної армії — Своїм тихим, а коректним поведенєм звернув на себе увагу старшини. А відтак стежі повні трудів і небезпек, з яких усе виходив ціло, придбали йому славу одного з найліпших провідників стеж у Дідушковій сотні. Знова його поведенє і та його спокійна, мила вдача зєднали йому любов серед товаришів. Я не бачив ніколи, щоб він з ким небудь заводив суперечки, яка так часто трафляла ся серед молодих живих хлопців. З якоюсь впертостю і залізним спокоєм зносив декотрі дуже тяжкі виправи, чи стежі. Ніхто ніколи не чув від него нарікання, чи негодовання. Здавало ся задивлений у якусь ясну, далеку ціль зміряв до неї не оглядаючи ся на перешкоди. — Останній раз відсьвяткував з нами Святий вечір у Оленьові. Тоді щирими словами витав сотника Дідушка, витав від усіх „старих“, що ще були в Дідушковій сотні. Хтож сподівав ся, що за два дні не стане його поміж живими. Та війна не мати. Бере першого з краю без розбору...

Взяла вона і другого товариша — Житинського. І той святкував разом з нами Святий вечір. І той забагрив білий сніг, що встелив сонний Бескид молодою кровю. Житинський се стрілець, якого і тепер можна стрінути в січовім війску. Вічно веселий, без журний, задоволений. Ніколи не вагав ся перед виконанєм небезпечного діла Тільки, як згадав дім — находила на нього туга і смуток. Звірював ся з тої жури перед найблищими, що батько його зле обходив ся з матірю, а в кінці поїхав до Америки, лишаючи маму з діточками власній судьбі. Що мама бідувала і побивала ся нїм він, найстарший син, скінчивши 3 рік промислової школи, став сяк так помагати матері... При тім снував пляни на будучність, завсїгди маючи на оці свою бідну матір. Думав колись забезпечити її, потішити, щоб забула горе поперед них літ. Та не судило ся...

Оттак тепер з розлогих піль Поділя летить наша згадка аж ген на Мадярщину, в дрімучі ліси. Там десь край соснового бору стоїть могилка двох наших товаришів. Може й букви затерли ся, може й хрестик звалив ся, та память про них живе між осталими і жити буде.

Лесь Мартович.

ВІДМІНА.

I.

Від порога до стола мокра, болотна стежка, бо на дворі слота. Світ поменшав, стало тісно неначе в горшку. Від сего нудьга бабі на печи, що в таку пору завсїгди кашляє; нудьга Йваниці варити, бо курить ся; нудьга Иванови сидіти за ткацким варстатом, бо не видко.

Аж нараз відчинили ся з лоскотом двері, а до хати вбіг босий, заболочений по коліна хлопчище Микитка, наймолодший Іванів брат. Гримнув за собою дверми, аж вікна задзвонили. Нудьга зараз утекла, а всї троє в хаті попідносили голови.

— „То що, хата валить ся?“ — се запитала баба з печі.

— „Ігі! на твою голову! Тебе пошибло?“ — сказала Йваниха до Микитки — „чому Бога не похвалиш, як уходиш до хати?“

— „Бо не маю часу“.

— „А чому не йдеш поцілувати бабу в руку?“

— „Бо я не до баби: я прийшов до Йвана“.

— „Ти до мене в гості?“ — обізвав ся Іван ізза варстату — „зараз я тебе прийму за гостя, що понесеш сїдало в жменях тай три дни не сядеш“.

— „Я таки того прийшов. Возьми, Йванку, пужално або ліпше истик та збий мене так, аж аби кров просякла крізь сорочку!“

— „Ти сказив ся?“

— „Бо мені треба знаків“.

— „Яких знаків?“

— „Синців! Мене сегодня бив Ціпенюк, а я хочу єго до суду завдати. Біда, що нема знаків та не буде єму нічо, а я єго мушу до арешту всадити“.

— „У тобі, мой, дітько сидить“.

— „Ходи, Йва', та спариш мене в порядку“.

— „Може би ти причепив ся сухої гиляки, не мене“.

Баба на печи розлютила ся:

— „Уступи ся мені з хати, напасте жидівска! Ти би такого порядного газду до арешту давав? Ти запортку недоношений! — Господоньку милосерний! — Який тепер поганий нарід настає на світі. Геть ти антихристе! бо як возьму яке лихо тай перевалю тебе!“.

— „Коби сте годни, то я би ще вам подякував красненько. Але ви лиш за дурно хліб збавляєте тай не можете сконати“.

Микитка навмисне дражнив бабу, аби єго побили. Баба аж посиніла зо злости:

— „Та се чортеня напастує мене в моїй питомій хаті. Іване! а ти мовчиш? А хомни-ж єго раз, нехай уступить ся!“

Микитка підхопив:

— „Хомни, Йванку, хомни! але скілька раз пужалном або истиком. Я тобі спущу свою пайку по батьковій смерти“.

— „Іди-ж ти мерзо! Ти й так згниєш у кремінал́і та лишиш мені пайку“.

— „Але так мене борше вхопить, як вилізеш мені сегодня на здоровлє“.

— „Іване! — воркотіла баба. — „А ти з глузду зсунув ся? Но міркуйте люде добрі, ся нужда напала нене в хаті, а він із ним у розмову зайшов“.

— „Та бо ви, мене, цитьте! Він вам лиш на то догонить, аби єго побити“.

Баба замовкла.

— „Ходи, Йванку, та вибєш мене“ — достоював Микитка. — „Я ехоплю ся в огнях жорен, а ти з заду пар, що влізеся. Бо як не схочеш, то, бігме, пожалуєш: я тебе підпалю“.

— „А ти підсвинку, що гавкаєш?! Матір твою за лабу!“

Розлютивсь Іван, а Йваниха й собі вмішала ся:

— „Ти гадаєш, що такому джусови тяжко? Таже він не має Бога в серци“.

Микитці заискрились очи:

— „Тай тото збіже би вам погоріло, що сте в літі накрали в батька. Не бій ся, я видів“.

— „Йой!“ — крикнули в один голос Іван і Йваниха. Іван вилазив ізза варстату червоний із люти.

— „Бігме, таки бий! — крикнула Йваниха.

— „Ти мене злодієм робиш?! — говорив Іван і розсотував нитки з ноги, бо з пересердя запутав ся. — „Пожди, пожди, зараз я з тобою розправлю ся!“

— „Я тобі ще щось, Іванку, скажу, абись сь дібрав більшої злости. Знаєш, де твої нашильники, що в літі пропали? То я їх украв та порізав на ремениі тай зробив шори на нашого пса“.

— „А ти шибенику якийсь!“ — Усї троє не тямили ся зі злости на Микитку.

— Ходи, небоже, зараз я тобі справлю парню!“ — сказав Іван, ухопив Микитку за обшивку й таки виніс до сіней.

II.

Жінки лютили ся в хаті.

— „О! Нехай же бє, нехай же добре випарить, коли сам лис ізловив ся в пастку!“— говорила баба.

— „А се сміте злодіями нас поробило. Та він мусїв і батькови таке наговорити. А бодай же єго скрутило! Тай таку шкоду заподіяв Боже! Боже! Що я за тими нашильниками не наплакала ся, що ми обоє з Іваном не нагризли ся: таже нашильники коштували півтретя лева!“

У сінях счинив ся лоскіт.

— „То що? Він єго так гупає?“ — запитала ся баба. — „А йди-ж, подиви ся“.

Іваниха виглянула до сіней:

— „А як же! То Йван єго так періщить. А він як камінь: держить ся жорен, закусив зуби тай ані скривить ся. Ще каже: — Бий у одно місце, аби ліпше синець виступив“.

Трохи згоді говорить баба: — „Кажи, най уже перестане, бо ще заголомшить єго до біди. Але відай уже не бє, бо втихло“.

Іваниха знов виглянула до сіней:

— „Скинув сороку тай каже Йванови дивити ся чи є великі синцї. Заставляє далї бити, бо хоче аби кров вросякла“.

Знов лоскіт у сінях.

— „Кажи, най перестане“ — говорить баба — „бо ще якась напасть буде: готова біда сконати. То лиш завзяток у нім такий, а сили нема: таж єму лиш на чотирнайцятий рік“.

Не треба було казати, бо Йван як раз увійшов із Микиткою до хат. Микитка блїдий як стіна, трясе ся на цїлім тїлї, губи тремтять як живі, а сльози течуть по лици.

— „А смакує?“ — каже Иван. — „Се за мої нашильники“.

— „Ото з тебе ґазда! Змучив ся; не годен уже далї бити“.

— „Тобі, чорте, ще мало? — каже Йваниха. — „Ади, як єсь заплакав ся. Так за рідним батьком не будеш плакати“.

— „Ти гадаєш, що я плачу? То сльози самі капають, бодай їх шлях трафив“ — говорив Микитка, ловив жменею очи так як ніс і пирскав сльозами на землю. — „Я вас мушу висякати дітьчі очища“.

— „Чо' стоїш? Чому не йдеш?—обізвала ся баба з печі.

— „Чикаю, чи буде печи, бо як ні, то най іще бє. — Ех! запекло. Ой! пражить як вогнем. А тепер Ціпенюку посидиш собі! Порядно жарить. Се мене пожене до міста як батогом. Землї не буду доступати, так хутко побіжу! Як цуґовий кінь“.

Микитка побіг до дверей, а з порога ще сказав:

— „А ти, Йванку, не кажи нікому, що ти мене так ізбив, бо підеш сам арешту за то, що посік мене на капусту“.

Як уже Микитка пішов, то Йван заговорив:

— „Я не вірив у ніякі забобони, але тепер вірю, що він — відміна. Се дїтько підміняв свою дитину. Він так доїв дома кождому, що батько хотів уже єго вбити. Але відтак гріхував ся тай таки бояв ся кремiналу. Купив коня такого, що копає й кусає та підкував на всї чотири ноги. Думка була така, що Микитка товче собою поміж конї та кінь морсне єго підковою по чолї та зробить єму амінь. Гадаєте, що лучило на него? Де там! Кінь копнув мене, а ся відміна лазила коневи попід живіт, тягала за хвіст, а кінь єго й не рушив“.

Баба зажурила ся.

— „Я казала, що з сего буде якась напасть, бо він або на дорозї де заклякне або всадить тебе до арешту“.

Але як кожде взяло ся за свою роботу, то журба щезла, а натомісь причепила ся наново до всїх троїх слотяна нудьга.

Микитка-ж був уже далеко за селом. Жваво скакав по болотї, а брудна вода голосно свирщала і пирскала високо з під єго босих ніг. Про біль спини не дбав, бо тїшив ся думкою, що судовий лікар огляне синцї й через те буде Ціпенюк покараний. Цїлий світ робив Микитцї на перекір: дома єго зневажали й били, на селї єго били, від нікого не чув привітного слова, хіба тільки сварку; тим то й рад був Микитка, що й він віддячить тому світови тим же добром.

НОВИНКИ.

До кінця сего року коштує *Свобода* всего 5 корон. Нї один порядний Українець або жінка Українка на селї не повинна тепер бути без *Свободи*. Збирайте передплату й шліть чим скорше на адресу: Адмінїтрація *Свободи*, Львів, Ринок ч. 10.

Сумує за милим, що на війнї.

Патріотизм гуцулів. Заходом вахмайстра жандармерії Василя Ткачука і лїсничого Михайла Пекара зібрано в Косові до дня 2. грудня 1915 на Червоний Хрест около 17 тизячів корон. Оба сї знані в повітї з патріотизму панове упросили артиста-різьбара Василя Девдюка о вирізблене величавого 2 метри високого брайського хреста. Артист вивязав ся з своєї задачі незвичайно удачно і створив цїнний твір, який гідно репрезентує гуцульську штуку. Сей хрест посвячено в гр. кат. церкві в Косові в аа річницю вступленя на престол нашого Найяснїйшого Пана. До того часу зібрано висше подану суму, яку зложило патріотичне населенє українське косівського повіту.

Докази співчутя для заслуженого діяча. З Калуша нам пишуть: Тяжко дїткнув Всевишний ВП. Д ра Івана Курівця і його жену. забираючи їм сина Андрія, укінченого празника, який помер 1. грудня 1912 по тяжкій недузї в Абації. Ще не засклепились рано зболїлого серця, а тут доходить їх сумна вістка, що молодший і послїдний їх син Петро, медик. поляг як герой в бою під Сочею на дни 20. жовтня 1915. Родичі були близько розпуки — як би не молитва. Духовенство тут. повіта — щоби дати вираз співчутя і бодай в части усмирити так безграничний біль свому многозаслуженому Послови, довголїтному организаторови повітовому, Головї і ктиторови Народного Дому в Калуши, Добродїєви шкільної молодежи і опечаленим Родичам, відправило — кождий в своїй церкві — поминальне богослуженє за душі б. п. Андрея і Петра, заповівши його парохіянам недїлю вперед. Сими днями наспіло письмо ось такого змісту: Калуш, дня 3. січня 1916. До Всечесного українського духовенства калуського повіта на руки Вч о. совітника Володимира Петрушевича, пароха в Калуши. Від селян усїх громад калуського повіту довідав ся я, що в кождій громадї за почином Вашої Всечесности відправляли ся поминальні Богослуженя за моїх померших синів бл. п. Андрія і Петра. При сїй нагоді зібрало Вч. Духовенство великі жертви від селян на добродійні і народні цїли. Я і моя жінка складаємо на Ваші руки Вч. о. Совітнику для цїлого Всечесного Духовенства сердечну подяку за висказане нам співчутє, а для померших пошану. Дякуємо сердечно за мольби до Бога за наших дітий, а тимбільше, що відчуваємо, що ми стратили добрі і дорогі нам діти, а наша суспільність молодих людий ідейних, спосібних, солїдних і совісних, котрі для свого народу могли би віддати великі прислуги, більші ніж ми, їх родичі. Дякуємо ще раз сердечно за все добро співчутя, — а на Ваші руки складаємо 500 кор на фонд звеличаня нашого Найдостойнїйшого Митрополита Шептицького і зістаємо з поважанєм *Д р Іван і Цецилія Куровець.*

Додатковий перегляд членів громадських управ. Мінїстерство краєвої оборони вислало до всїх намісництв письмо такого зміс- Довготревалість війни і випливаюча з сього потреба потягнути до служби з оружєм весь людський матеріял, здатний до воєнної служби, вимагає невідклично як найбільшого обмеженя заряджених доси увільнень від військової служби. Тому мінїстерство краєвої оборони заряджує, щоби всїх начальників громад і инших членів громадських управ зараз піддати додатковому перeглядови і в міру його вислїду потягнути до служби з загальнім ополченю з оружєм. Звільнити від сеї служби вільно тільки таких громадських функціонарів, які доси виключно самі вели громадські справи і крім того не можуть бути заступлені на час війни иншим відповідним членом громадської управи, необовязаним до військової служби. Так само треба буде відбути додатковий перегляд канцелярійних урядників і слуг занятих в службі при староствах і повітових видїлах.

Болгарський гість. Відвідавши дня 9. с. м. німецького цїсаря в німецькій головній хватирі воєнній, болгарський король приїхав до нашої начальної команди, відвідати начального вожда, архикнязя Фридриха. З королем приїхали болгарський президент мінїстрів Радославов і головний вожд болгарської армії Єков.

Почтові пакети для полонених. Почтові пакети для воєнних полонених треба надавати просто до них, а не за посередництвом віденської Auskunftsstelle für Kriegsgefangene чи комітету опіки над полоненими при Червонім Хресті. Пакетів, висланих через названі уряди, не перешле ся адресатови. Пакети вислані прямо до полонених повинні бути старанно опаковані. Найліпше уживати до опакованя картону й полотна, а до перевязаня сильного шпагату. Зовсім не вільно уживати до опакованя паперів записаних або задрукованих. Адресувати належить виразно.

Грошеві посилки до полонених в Ташкенті. Комітет опіки над полоненими при Червонім Хресті подає до відома: При кінци лютого буде імовірно добра нагода до переказаня грошевих посилок воєнним полоненим в Ташкенті. Хто хотів би з такої нагоди скористати а був певний, що полонений, на якім йому залежить є в Ташкенті, повинен до 20. лютого зложити гроші в Centralnachweisbureau (Auskunftsstelle für Kriegsgefangene, Abt. B., Wien I Bez. Graben 17), або переслати туди почтою з докладним поданєм імени і прізвища полоненого, його шаржі і полку, як також імени й адреси надавця. На почтовім переказі треба виразно зазначити: „Spezialsendung Taschkent“.

ПОДЯКА.

Всім, що в день моїх іменин зволили про мене памятати і переслали свої бажаня, складаю сею дорогою сердечну подяку. — *Гриць Коссак*, полковник УСС.

Оголошеня.

„ОТРУЄЮ ПРОСТУДИ“ називає наука ще поки що близше незнані причини, викликуючі ревматичні болї. Нищити сю „отрую простуди“ се значить усувати ревматичні болї а се можна найліпше осягнути, коли будемо масувати і натирати болючі місця відсвіжуючим, ростинним ессенцисю-флюїдом Феллера з м. „Ельза-Флюїд“ і то доти, доки не ввійде сей плин зовсім у скіру а через те стане кров живійше бити в ромочих місцях а болї устануть. Многі лікарі поручають до таких масажів флюїд Феллєра і се справді найліпший середник до натираня. При сім є він і найдешевший, бо одна фляшка коштує лише 42 с. Почтою не висилає ся менше як 12 фляшок і то оплатно за 6 К. 48 фляшок за 20 К. Замовляти можна лише у аптикаря **E. V. Feller, Stuhica Elsaplatz Nr. 308 (Kroatien)** де можна замовити також лагідні, розвільнюючі рабарбарові піґулки Феллєра з м. **„Ельза-піґулки“** 6 пуделок за 4 К. 40 с. оплатно. Сї піґулки є дуже певними а через те люблять їх дуже і молоді і старі, як тільки раз їх спробують.

НОВІ КНИЖОЧКИ.

Коштом та заходом **Загальної Української Культурної Ради**, яка заспокоює духові потреби українських збігців в часі війни, а особливо на еміґрації, появились ось такі видаsuccinct:

1. *Богдан Лепкий*: **„З великих Днів“** — В борбі за за волю. Літературна збірка з ілюстраціями. Ціна 30 сот.
2. *Філярет Колесса*: **„Воєнні Квартети“** на мужеский хор, до сучасних поезій Б. Лепкого, Осипа Маковея, Василя Щурата. Присьвята Українським Січовим Стрільцям. Ціна 2 К.
3. *Сьвящ. Ол. Коренець*: **Молитвенник для жовнїрів Українців Католиків.** Ціна опр. 1 К. Розважаня з нагоди війни 40 сот.
4. *Др. В. Щурат — Ф. Колесса*: **Жовнїрскі Пісні** О. Ю. Федьковича. З нотами. Ціна 40 сот.

Згадані книжки набувати можна по означеній висше ціні за попереднім надісланєм гроший, в канцелярії **Загальної Української Культурної Ради, Відень VIII., Strozzigasse 32/12.**

ДЯКА з чистим голосом прийме зараз уряд парохіяльний в КОРНИЧИ побіч Коломиї, посада добра, може обняти і громадску писарку. — Зголошеня з точним описом письменно. 1—3

Стефан Сисак k. k. F. Haubitz Div. 1/11 Mun. Kol. 2, F. H. R. 11, Feldpost 25 пошукує своєї рідні жінки Анни Сисак, тестя Павла Кузяка, сестри Дори Кульчицкої, Параскеві Ліпка, Варвари Сисак і братови Ірени Сисак всїх зі села Кійданів, пов. Бучач.

Українське Педаґоґічне Товариство

Львів, ул. Мохнацкого ч. 12.

повідомляє, що так само як перед війною так і тепер, продає і висилає почтою або желїзницею, свої видавництва (книжки).

З найновійших видань під сю пору — поручає богато ілюстровану, красну книжку (8 ка 224 стор. друку) „Коротка географія України“ — Ціна брошурованого примірника 3 кор. — оправленого 3 К 50 сот. — рекомендована оплата почти 50 сот.

Ріжні формати і роди українських молитвенників для молодїжи в ціні по: 50, 60, 70 і 90 сот. і по 1 кор. 20 сот.

На жаданє висилає свій ілюстрований цінник видавництв.

Книжки висилає за попереднім надісланєм грошей і оплати почтової 80 сот. за 5 кілгр. ваги.

Пошукує ся дяка іспитованого для міської матерної Церкви С. Николая в Тисьмениці, котрий учив би також хорального співу за осібним винагородженєм. — Доходи звичайні — вільне помешканє в місті з городом.

Зголошувати ся в Уряді парохіяльнім гр. кат. обр. особисто або писемно з свідоцтвами.
О. І. Коцюба, парох в Тисьмениці.

:: ВІСТНИК СОЮЗА :: ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ

:: :: WIEN VIII., JOSEPTÄDTERSTRASSE 79. :: ::

Виходить що тижня в неділю, в розмірі 8 до 16 стор. великого формату. Рік видання III. Річна передплата виносить 10 К. (4 рублї), піврічна 5 К. (2 рублї), квартальна 3 К. (1·20 рубл.), ціна продиноких чисел 15 сот. (8 коп.), подвійних чисел :: :: :: :: 30 сот. (15 коп.) :: :: :: ::

: Краєвий угль :

в посилках цїловаґонових достарчає

Краєвий Союз Господарсько-торговельних Спілок у Львові, вул. Зіморовича ч. 29.

по ціні К 180 :: Артур :: Бори :: Яворжно :: а К 190 :: Кристина :: за 10.000 кґ льоко копальня, за готівку з гори.

:: :: Близші услівя на жаданє. :: ::

ВЖЕ ВИЙШОВ

Календар „Просвіти“

на рік 1916.

Одинокий український Календар на рік 1916.

Обнимає: 18 аркушів друку великого формату.

Містить: богато оповідань з теперішної великої доби: з житя українських героїв жовнірів і стрільців на поли бою і по шпиталях; з житя українського населеня на провінції і у Львові під панованєм відвічного ворога України; з житя переселенців у Відни, Празї, Ґміндї, Вольфсберзї; українські делеґати в чужих краях; історичні спомини з країв, добутих союзними військами, і богато иншого цікавого матеріялу сучасної доби. Поезії найзнатнїйших наших поетів, численні ілюстрації майже на кождій стороні; оригінальна окладинка — стрілець з прапором

Ціна: 2 корони, а для членів Товариства, що зложили членську вкладку (4 кор.) за рік 1916, ціна знижена на 1 кор. 50 сот. На почтову пересилку треба долучити 10 сот. або 45 сот. на пересилку рекомендовану.

На кредит, за посліплатою, анї в коміс Календарів не висилаеть ся

Замовленя слати на адресу: Канцелярія Товариства „Просвіта“ Львів, Ринок ч. 10.

Також можна Календар набути в Книгарни Наук. Тов. ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10.

Феллєра гарно пахучий, відсьвіжуючий, лагодячий болї ростинний есенция-флюїд з м.

„ELSA-FLUID“

усуває

біль голови.

12 фляшок оплатно 6 корон. Аптикар E. V. Feller, Stubica, Elsaplatz Nr. 308. (Kroatien). Більш як 100.000 листів з подяками.

ВЖЕ ПОЯВИВ СЯ

:: СТІННИЙ КАЛЕНДАР ::

„СВОБОДИ“

НА РІК 1916

дістати можна в книгарнях і трафіках :: :: по ціні 30 сот. за примірник. :: ::

Адмініcтрація „Свободи“ Львів, Ринок ч. 10. висилає за попереднім надісланєм готівки 10 штук за 2 корон, 20 штук за 4 кор., 30 штук за 6 корон.

Просимо спішити ся, бо запас не великий. - - - -

АСЕКУРУЙТЕ СВОЄ МАЙНО ВІД ОГНЮ В

„ДНЇСТРІ“

Кождий Українець повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цілого народа.

Кождий Українець повинен асекуровати ся тільки в товаристві взаїмних обезпечень

„Днїстер“

Нема жадного иншого українського товариства асекурацийного, тільки один

„Днїстер“

„Днїстер“ рахує найдешевші оплати за обезпеченя **селянських будинків.**

„Днїстер“ звертає кождорічний **чистий зиск** своїм членам.

„Днїстер“ оцінює та виплачує шкоди по огні скоро і ретельно, а на членів оцінкової комісиї запрошує все двох господарів.

„Днїстер“ дає підмоги українським **школам і бурсам**, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в **„Днїстрі“** можуть дістати позичку у всїх великих банках і в товаристві взаїмного кредиту „Днїстер“.

Власні фонди „Днїстра“ виносять з кінцем 1913 року 4,473.970 корон.

В „Днїстрі“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векслї за дешевою оплатою премії.

Адреса „Днїстра“:

Товариство взаїмних обезпечень „ДНЇСТЕР“ у Львові,

у власнім домі ул. Руська ч. 20. Тел. 788.

З друкарні „Діла“ Львів, Ринок 10. Видавець: „Діло“, стов. зар. з обм. пор. За редакцию відповідає: **Др. Степан Баран.**